

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาละครโทรทัศน์ไทยกับการเป็นอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ เป็นการวิจัยเชิงอนาคตด้วยเทคนิคเดลฟาย (Delphi Technique) ในการเก็บข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับ นโยบายและมาตรการส่งเสริม กลยุทธ์สร้างสรรค์ ปัจจัยสนับสนุนการสร้างสรรค์ ตลอดจนศึกษา ถึงแนวโน้มที่เป็นไปได้ของการพัฒนารูปแบบอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ของละครโทรทัศน์ไทย ทั้งนี้เนื่องจากผู้วิจัยได้ทำการศึกษาทบทวนข้อมูลในเบื้องต้นพบว่ายังไม่มีความเป็นรูปธรรมในแนวทางการพัฒนาละครโทรทัศน์ไทยกับการเป็นอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ ดังนั้นผู้วิจัยจึงเลือกใช้วิธีการวิจัยดังกล่าว เพื่อเป็นการมองอนาคตและความเป็นไปได้ในการศึกษาครั้งนี้ โดยมีระเบียบวิธีวิจัย ดังต่อไปนี้

1. ผู้เชี่ยวชาญ

การวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดกลุ่มผู้เชี่ยวชาญสำหรับการให้ข้อมูลโดยเป็นผู้ที่มีบทบาท เกี่ยวข้องกับการกำหนดนโยบาย ผู้ที่มีประสบการณ์ในการผลิตละครโทรทัศน์ การจัดทำนำย ละครโทรทัศน์และนักวิชาการด้านสื่อสารมวลชนและสื่อสารการตลาดที่มีประสบการณ์ทางด้าน อุตสาหกรรมละครโทรทัศน์ไทย โดยผู้วิจัยทำการคัดเลือกผู้เชี่ยวชาญแบบเจาะจง (Purposive sampling) กับผู้ที่เกี่ยวข้องร่วมกับวิธีการ Snowball จนสามารถกำหนดกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ

ทั้งนี้จำนวนผู้เชี่ยวชาญที่เป็นผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยที่มีประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับ ปัญหาและวัตถุประสงค์การวิจัย ซึ่งผู้วิจัยกำหนดจำนวนผู้เชี่ยวชาญโดยยึดตามแนวทางของ แมคมิลแลน Macmillan (1971) (อ้างถึงในเกษม บุญอ่อน, 2522) ที่ส่งผลต่อความคลาดเคลื่อนของ คำตอบ ทั้งนี้หากผู้เชี่ยวชาญมีจำนวนตั้งแต่ 17 คนขึ้นไปค่าความคลาดเคลื่อนจะมีน้อยที่สุด อย่างไรก็ตามหากผู้เชี่ยวชาญยังมีจำนวนมากจะได้คำตอบที่มีน้ำหนักความน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น โดยการวิจัย นี้ผู้วิจัยได้กำหนดขนาดของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 20 คน ซึ่งจะมีความคลาดเคลื่อนของความคิดเห็น อยู่ระหว่างร้อยละ 0.50-0.48 ดังตารางที่ 3.1 (เกษม บุญอ่อน, 2522)

ตารางที่ 3.1 แสดงจำนวนผู้เชี่ยวชาญที่มีผลต่อความคลาดเคลื่อน

จำนวนผู้เชี่ยวชาญ	ความคลาดเคลื่อน	ความคลาดเคลื่อนลดลง
1-5	1.20-0.70	0.50
5-9	0.70-0.58	0.12
9-13	0.58-0.54	0.04
13-17	0.54-0.50	0.04
17-21	0.50-0.48	0.02
21-25	0.48-0.46	0.02
25-29	0.46-0.44	0.02

ผู้วิจัยได้แบ่งผู้เชี่ยวชาญจำนวน 20 คน เป็น 4 กลุ่ม ดังนี้

1.1 กลุ่มผู้เชี่ยวชาญในนโยบายด้านอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ ที่ทำหน้าที่หรือมีส่วนเกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ทางด้านนโยบายและมาตรการโดยเป็นกลุ่มผู้เชี่ยวชาญจากภาครัฐหรือหน่วยงานในกำกับที่ทำหน้าที่รับผิดชอบหรือมีส่วนเกี่ยวข้องกับนโยบายและมาตรการด้านอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ เป็นระยะเวลาระหว่าง 3-5 ปี จำนวน 5 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) ประกอบไปด้วย

1.1.1 ผู้อำนวยการ สำนักงานปลัดกระทรวงวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม

จำนวน 1 คน

1.1.2 นักวิชาการวัฒนธรรม สำนักงานศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัย กระทรวงวัฒนธรรม

จำนวน 1 คน

1.1.3 นักวิชาการจากกรมส่งเสริมวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม จำนวน 1 คน

1.1.4 คณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม

แห่งชาติ จำนวน 1 คน

1.1.5 ผู้บริหารมูลนิธิสถาบันวิจัย นโยบายเศรษฐกิจการคลัง จำนวน 1 คน

1.2 กลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่เป็นผู้ประกอบการในสถานีโอทโททัศน์ที่เคยมีการเผยแพร่ละครโทรทัศน์ไทยไปเผยแพร่ในต่างประเทศโดยมีประสบการณ์ในการบริหาร เป็นระยะเวลาระหว่าง 3-5 ปี จำนวน 6 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) ประกอบไปด้วย

1.2.1 ผู้ช่วยกรรมการผู้จัดการ สถานีวิทยุโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 จำนวน 1 คน

- 1.2.2 ผู้อำนวยการฝ่ายการตลาด-การขาย สถานีโทรทัศน์ช่องวัน 31 จำนวน 1 คน
- 1.2.3 ผู้จัดการฝ่ายละคร สถานีโทรทัศน์ช่อง 8 จำนวน 1 คน
- 1.2.4 ผู้บริหารบริษัท จีเอ็มเอ็มทีวี จำกัด จำนวน 1 คน
- 1.2.5 ผู้บริหารบริษัท สตูดิโอคำม่วน จำกัด จำนวน 1 คน
- 1.2.6 ผู้อำนวยการฝ่ายพัฒนาธุรกิจ บริษัท วิ แคน फिल्म แอนด์ เทเลวิชั่น จำกัด

จำนวน 1 คน

1.3 กลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่เป็นผู้ผลิตหรือผู้กำกับการแสดงละครโทรทัศน์ไทย ที่มีประสบการณ์การผลิตหรือกำกับละครโทรทัศน์ไทย ในบริษัทที่มีการส่งออกหรือมีแนวโน้มการส่งออกละครโทรทัศน์ไทยไปต่างประเทศ โดยมีประสบการณ์การทำงานเป็นระยะเวลาระหว่าง 3-5 ปี จำนวน 4 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) ประกอบไปด้วย

- 1.3.1 ผู้กำกับการแสดงละครโทรทัศน์ บริษัท ดาราวิดีโอ จำกัด จำนวน 1 คน
- 1.3.2 ผู้กำกับการแสดงละครโทรทัศน์ บริษัท สามเศียร จำกัด จำนวน 1 คน
- 1.3.3 ผู้ช่วยผู้กำกับการแสดงละครโทรทัศน์ สถานีโทรทัศน์ช่องวัน 31 จำนวน 1 คน
- 1.3.4 ผู้กำกับการแสดงละครโทรทัศน์ สถานีโทรทัศน์ช่องวัน 31 จำนวน 1 คน

1.4 กลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่เป็นนักวิชาการด้านสื่อสารมวลชนและสื่อสารการตลาด โดยเป็นผู้ที่สอนหรือวิจัยเกี่ยวข้องกับด้านนิเทศศาสตร์ สื่อสารมวลชน โดยมีประสบการณ์การทำงานด้านการสอนหรือการวิจัยเป็นระยะเวลาระหว่าง 3- 5 ปี จำนวน 5 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) ประกอบไปด้วย

- 1.4.1 อาจารย์คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำนวน 1 คน
- 1.4.2 อาจารย์คณะนิเทศศาสตร์และนวัตกรรมการจัดการ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ จำนวน 1 คน
- 1.4.3 อาจารย์ภาควิชาวิทยุกระจายเสียงและโทรทัศน์ คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต จำนวน 1 คน
- 1.4.4 อาจารย์ภาควิชานิเทศศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา จำนวน 2 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือในการวิจัยนี้ ประกอบไปด้วย

2.1 แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview Form) สำหรับเก็บข้อมูลเทคนิคเคลฟาย รอบที่ 1 เพื่อสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับนโยบายและมาตรการส่งเสริม กลยุทธ์สร้างสรรค์ปัจจัยสนับสนุนการสร้างสรรค์ ตลอดจนแนวโน้มที่เป็นไปได้ของการพัฒนารูปแบบอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ของละครโทรทัศน์ไทย โดยผู้วิจัยได้พัฒนาแบบสัมภาษณ์และทำการตรวจสอบความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในเบื้องต้นกับอาจารย์ที่ปรึกษาและปรับปรุงก่อนให้ผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบค่าความสอดคล้อง จำนวน 3 ท่าน คือ

รองศาสตราจารย์ไพบูรณ์ คะเชนทร์พรรค สาขาวิชานิเทศศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

รองศาสตราจารย์ ดร.ชมพูนุช ปัญญาไพโรจน์ ภาควิชานิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธรรณธร ปัญญาโสภณ คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ
โดยได้ค่าความสอดคล้องเท่ากับ 0.8 ซึ่งมีค่าความเที่ยงตรงใช้ได้ในระดับสูง จากนั้นผู้วิจัยนำเครื่องมือมาทำการปรับปรุงให้มีความสมบูรณ์ ก่อนนำแบบสัมภาษณ์ไปใช้สัมภาษณ์เชิงลึกกับกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ แล้วจึงนำคำตอบของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญมาวิเคราะห์และสังเคราะห์เป็นประเด็นเนื้อหาต่างๆ สำหรับการสร้างเป็นแนวคำถามเชิงปริมาณในการวิจัยแบบเคลฟาย

2.2 แบบสอบถามเคลฟาย โดยผู้วิจัยนำผลการวิเคราะห์และสังเคราะห์จากการสัมภาษณ์เชิงลึก เพื่อนำมาสร้างเป็นแบบสอบถามที่มีมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามเกณฑ์ของลิเคิร์ต (Likert Scale) และทำการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือโดยผู้เชี่ยวชาญชุดเดิม ซึ่งได้ค่าความสอดคล้องเท่ากับ 0.8

จากการสังเคราะห์แนวโน้มที่จะเกิดขึ้นจากการสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด ผู้วิจัยได้จัดทำกรอบข้อคำถามจากการสัมภาษณ์จำนวน 5 ด้าน ดังนี้

2.2.1 คำถามนโยบายการส่งเสริมละครโทรทัศน์ไทยเพื่อการพัฒนาเป็นอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ จำนวน 15 ข้อ

2.2.2 คำถามมาตรการส่งเสริมละครโทรทัศน์ไทยเพื่อการพัฒนาเป็นอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ จำนวน 10 ข้อ

2.2.3 คำถามกลยุทธ์สร้างสรรค์ละครโทรทัศน์ไทยเพื่อการพัฒนาเป็นอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ จำนวน 8 ข้อ

2.2.4 คำถามปัจจัยสนับสนุนการสร้างสรรค์ละครโทรทัศน์ไทยเพื่อการพัฒนาเป็นอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ จำนวน 8 ข้อ

2.2.5 คำถามแนวทางการพัฒนารูปแบบอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ของละครโทรทัศน์ไทย จำนวน 8 ข้อ

ในแบบสอบถามผู้เชี่ยวชาญจะได้รับการอธิบายรายละเอียดในการตอบแบบสอบถามเพื่อให้ได้ข้อมูลและคำตอบที่ถูกต้อง ชัดเจน และเข้าใจตรงกัน โดยผู้วิจัยได้ขอให้ผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่านพิจารณาคำตอบของแต่ละแนวโน้มทั้งหมด รวมไปถึงการยืนยันคำตอบเดิมที่ผู้เชี่ยวชาญได้ให้แนวโน้มไว้ในรอบแรกจากการสัมภาษณ์

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลตามเทคนิคเดลฟาย ดังนี้

3.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลรอบที่ 1

การเก็บรวบรวมข้อมูลเดลฟายในรอบที่ 1 นี้ ผู้วิจัยมีวิธีการดำเนินการดังนี้

3.1.1 การสัมภาษณ์เชิงลึกจากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญกลุ่มต่างๆ จำนวน 20 คน ในประเด็นที่เกี่ยวข้องตามวัตถุประสงค์การวิจัย ได้แก่ ประเด็นด้านนโยบายและมาตรการ กลยุทธ์ในการสร้างสรรค์ปัจจัยภายใน ปัจจัยภายนอก แนวทางการพัฒนาละครโทรทัศน์ไทยกับการเป็นอุตสาหกรรมสร้างสรรค์

3.1.2 การถอดประเด็นสำคัญจากการสัมภาษณ์แล้วนำมาสร้างเป็นแบบสอบถามสำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูลในรอบที่ 2

3.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลรอบที่ 2

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่พัฒนาจากการสัมภาษณ์โดยผ่านการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือจากผู้ทรงคุณวุฒิชุดเดิม จากนั้นทำการส่งให้ผู้เชี่ยวชาญที่เป็นผู้ให้ข้อมูลที่เป็นกลุ่มเดียวกันกับที่ให้สัมภาษณ์ในรอบที่ 1 จำนวน 20 คน และให้เวลาผู้เชี่ยวชาญในการพิจารณาความคิดเห็นต่อประเด็นต่างๆ ด้วยการเลือกแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นจริง ทั้งนี้ผู้วิจัยให้เวลาในการตอบแบบสอบถามเป็นเวลา 1 เดือนก่อนรับกลับและผู้วิจัยนำคำตอบมาวิเคราะห์ข้อมูลความสอดคล้องของความคิดเห็น

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูลรอบที่ 3

ผู้วิจัยนำผลที่ได้จากการวิเคราะห์แบบสอบถามรอบที่ 2 เพื่อจัดทำเป็นแบบสอบถามรอบที่ 3 โดยมีลักษณะเป็นแบบสอบถามเหมือนกับแบบสอบถามรอบที่ 2 ซึ่งเป็นรอบสุดท้ายของการวิจัย โดยคำถามไม่มีการเปลี่ยนแปลงใดๆ โดยมีจุดมุ่งหมายดังต่อไปนี้

3.3.1 ให้ผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่านได้รับทราบผลการตอบแต่ละข้อในรอบที่ 2 เพื่อเปรียบเทียบกับความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ รวมทั้งให้โอกาสแก่ผู้เชี่ยวชาญได้ตรวจสอบคำตอบของตนเอง ซึ่งอาจจะเปลี่ยนคำตอบใหม่ได้หากต้องการ และเป็นการยืนยันการตัดสินใจในการตอบแต่ละข้ออย่างแน่อน หากผลการตอบข้อใดเปลี่ยนแปลงไปจากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ

3.3.2 แบบสอบถามฉบับนี้จะแสดงรายละเอียด เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญตัดสินใจ ดังนี้
 เครื่องหมาย * หมายถึง ค่าระดับคะแนนของท่านที่ตอบมาในรอบที่ 2
 เครื่องหมาย Δ หมายถึง ค่าระดับคะแนนมัธยฐานของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญทั้งหมดที่ตอบมาในรอบที่ 2

กรณีที่ 1 ถ้าผู้เชี่ยวชาญยืนยันความคิดเห็นเดิม ไม่ต้องใส่เครื่องหมายใดๆ

กรณีที่ 2 ถ้าผู้เชี่ยวชาญต้องการเปลี่ยนแปลงความคิดเห็น ให้ทำเครื่องหมายลงในช่องอันดับคะแนนใหม่อีกครั้ง และหลังจากที่ผู้เชี่ยวชาญแสดงความคิดเห็นด้วยการยืนยันคำตอบเดิมหรือเปลี่ยนคำตอบใหม่แล้ว แบบสอบถามรอบที่ 3 ได้เพิ่มคำถามให้ผู้เชี่ยวชาญแสดงความคิดเห็นโดยการทำเครื่องหมายเลือกข้อความในข้อดังกล่าวมีโอกาส “เป็นไปได้” หรือ “เป็นไปได้” เพียงข้อเดียว ที่ผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยมากที่สุด

ผู้วิจัยนำข้อความที่กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกันโดยการวิเคราะห์ค่ามัธยฐาน (Median) ค่าฐานนิยม (Mode) ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Inter Quartile Range) มาสรุปเป็นความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับนโยบาย มาตรการ กลยุทธ์ ปัจจัยที่มีส่วนร่วม และแนวทางในอนาคต เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาละครโทรทัศน์กับการเป็นอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ โดยภาพอนาคตที่เป็นไปได้พิจารณาจากค่าคะแนนความถี่ที่คิดเป็นร้อยละ (Percentage) 85 ขึ้นไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก ในประเด็นที่เกี่ยวข้องตามวัตถุประสงค์การวิจัย ได้แก่ ประเด็นด้านนโยบายและมาตรการ กลยุทธ์ในการสร้างสรรค์ ปัจจัยภายใน ปัจจัยภายนอก แนวทางการพัฒนาละครโทรทัศน์ไทยกับการเป็นอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ โดยการพรรณนาวิเคราะห์เพื่อกำหนดประเด็นในการสร้างแบบสอบถาม

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม

4.2.1 การวิเคราะห์ข้อมูลในรอบที่ 2 จากแบบสอบถามโดยหลังจากผู้เชี่ยวชาญแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ เกี่ยวกับ นโยบาย มาตรการ กลยุทธ์สร้างสรรค์ ปัจจัยภายในและปัจจัย

ภายนอก และแนวทางการพัฒนาละครโทรทัศน์ไทยกับการเป็นอุตสาหกรรมสร้างสรรค์โดยการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ค่ามัธยฐาน (Median) ค่าฐานนิยม (Mode) ค่าพิสัยระหว่าง ควอไทล์ (Inter Quartile Range)

4.2.2 การวิเคราะห์ข้อมูลในรอบที่ 3 จากแบบสอบถามโดยหลังจากผู้เชี่ยวชาญยืนยันหรือเปลี่ยนแปลง ความคิดเห็นและภาพอนาคตอย่างอิสระ ในประเด็นเกี่ยวกับ นโยบาย มาตรการ กลยุทธ์สร้างสรรค์ ปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก และแนวทางการพัฒนาละครโทรทัศน์ไทยกับการเป็นอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ ที่ได้แสดงไว้ในรอบที่ 2 จากนั้นผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูล ด้วยค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ค่ามัธยฐาน (Median) ค่าฐานนิยม (Mode) ค่าพิสัยระหว่าง ควอไทล์ (Inter Quartile Range) และภาพอนาคต

5. เกณฑ์การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญมาวิเคราะห์เนื้อหา สร้างเป็นข้อคำถามมาตราส่วนแบบลิเคิร์ต (Likert Scale) 5 ระดับ ตั้งแต่ 1-5 คือ จากน้อยที่สุดไปถึงมากที่สุด แทนค่าตัวเลขจาก 1 2 3 4 และ 5 ตามลำดับ ดังนี้

1	หมายถึง	แนวโน้มที่จะเกิดขึ้นจริงหรือเป็นจริง น้อยที่สุด
2	หมายถึง	แนวโน้มที่จะเกิดขึ้นจริงหรือเป็นจริง น้อย
3	หมายถึง	แนวโน้มที่จะเกิดขึ้นจริงหรือเป็นจริง ปานกลาง
4	หมายถึง	แนวโน้มที่จะเกิดขึ้นจริงหรือเป็นจริง มาก
5	หมายถึง	แนวโน้มที่จะเกิดขึ้นจริงหรือเป็นจริง มากที่สุด

หลังจากที่ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามเรียบร้อยแล้วผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยในรอบที่ 2 โดยการหาค่ามัธยฐาน (Median) ฐานนิยม (Mode) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Inter Quartile Range) และคำนวณหาความแตกต่างระหว่างควอไทล์ที่ 3 กับ ควอไทล์ที่ 1 โดยมีเกณฑ์ ดังนี้

5.1 ค่ามัธยฐานที่คำนวณได้จากคำตอบของผู้เชี่ยวชาญแปลความหมายตามเกณฑ์ได้ ดังนี้ (วิเชียร เกตุสิงห์, 2538 : 8-11)

ค่ามัธยฐาน	ระหว่าง 0.00–1.49	หมายถึง โอกาสหรือแนวโน้มนั้นจะเป็นไปได้ น้อยที่สุด
ค่ามัธยฐาน	ระหว่าง 1.50–2.49	หมายถึง โอกาสหรือแนวโน้มนั้นจะเป็นไปได้ น้อย
ค่ามัธยฐาน	ระหว่าง 2.50–3.49	หมายถึง โอกาสหรือแนวโน้มนั้นจะเป็นไปได้ ปานกลาง
ค่ามัธยฐาน	ระหว่าง 3.50–4.49	หมายถึง โอกาสหรือแนวโน้มนั้นจะเป็นไปได้ มาก
ค่ามัธยฐาน	ระหว่าง 4.50–5.00	หมายถึง โอกาสหรือแนวโน้มนั้นจะเป็นไปได้ มากที่สุด

5.2 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ โดยการคำนวณหาค่าความแตกต่างระหว่างควอไทล์ที่ 3 กับ ควอไทล์ที่ 1 มีดังนี้ (ปราณี ทองคำ, 2529 : 33)

ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ ที่มีค่าน้อยกว่าหรือเท่ากับ 1.50 แสดงว่าความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อข้อความนั้นสอดคล้องกัน (Consensus)

ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ ที่มีค่ามากกว่า 1.50 แสดงว่าความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อข้อความนั้นไม่สอดคล้องกัน

5.3 ค่าฐานนิยมและค่ามัธยฐานของแต่ละข้อความ นำมาหาค่าความแตกต่างระหว่างมัธยฐานกับฐานนิยมของแต่ละข้อความ เพื่อเป็นการสนับสนุนความสอดคล้องกันของความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์ที่ใช้ในการตัดสินใจว่าข้อความใดที่มีผลต่างระหว่างมัธยฐานกับฐานนิยมไม่เกิน 1.0 แสดงว่าผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกันในข้อความนั้นๆ

การพิจารณาความสอดคล้อง

ผู้วิจัยนำค่าพิสัยระหว่างควอไทล์และความแตกต่างระหว่างมัธยฐานและฐานนิยม มาเป็นเกณฑ์ในการพิจารณาความสอดคล้องของแนวโน้มของแต่ละข้อความ ข้อความใดมีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ไม่เกิน 1.50 และค่าความแตกต่างระหว่างฐานนิยมกับมัธยฐานไม่เกิน 1.00 ข้อความนั้นมีความสอดคล้องกัน ในกรณีที่ข้อความใดมีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์และค่าความแตกต่างระหว่างฐานนิยมกับมัธยฐานไม่เป็นไปตามเกณฑ์ดังกล่าว จะถือว่าข้อความนั้นไม่สอดคล้องกัน ดังรายละเอียดตารางที่ 3.2 (จุดประสงค์ แก้วใส, 2540 : 50)

ภาพอนาคตที่เป็นไปได้ และเป็นไปได้ไม่ได้ พิจารณาจากค่าคะแนนความถี่ที่คิดเป็นร้อยละ (Percentage) 85 ขึ้นไป

ตารางที่ 3.2 การพิจารณาความสอดคล้องของแนวโน้มในแต่ละข้อความของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ

ค่าสถิติกรณี	ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์	ค่าความแตกต่างระหว่าง มัธยฐานกับฐานนิยม	ความสอดคล้อง
1	ไม่เกิน 1.50	ไม่เกิน 1.00	สอดคล้อง
2	ไม่เกิน 1.50	เกิน 1.00	ไม่สอดคล้อง
3	เกิน 1.50	ไม่เกิน 1.00	ไม่สอดคล้อง
4	เกิน 1.50	เกิน 1.00	ไม่สอดคล้อง